

Asia: VN/13501/2025

Lausuntopyyntö kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ensinnäkin on hyvä, että kertaluonteinen vähennys ei entisestään kasvata kuntien suhteellisia eroja valtionosuuksien saajina. Toisaalta tämä leikkauksen poikkeava kohdennustarve kuntien välillä ja lausuntopyyntö sen johdosta osoittaa, kuinka rikki nykyinen valtionosuusjärjestelmä on.

Pysyvä 75 miljoonan euron säästön toteutustapa ilmoitetaankin ratkaistavan varsinaisen valtionosuusuudistuksen yhteydessä. Nyt kuitenkin näyttää huolestuttavasti siltä, että valtionosuusuudistus ei ole etenemässä tänäkään syksynä tai jos etenee, niin uudistus tehdään kovin vaillinaisena.

Toivottavasti olemme tässä väärässä, mutta viimeistään syyskuussa tulisi valtionosuusuudistus lausunnonlehtien saajille, jotta sille olisi riittävä lausuntoaika ja jotta se voisi tulla voimaan 2027 alusta. Nyt on kestämätöntä, että peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä ei vastaa kuntien lakisääteisiin menoihin, vaan kohdentuu kuntien kesken epäoikeudenmukaisesti - ja sitten siihen vielä tehdään suuria leikkauksia, mikä vaarantaa useissa kunnissa lakisääteisten palvelujen asianmukaisen tuottamisen ja/tai luo painetta verotuksen tason vielä nykyistä suurempaan eriytymiseen kuntien välillä.

Erityisen heikkona VM:n valmistelu näyttäytyy, kun ministeriön elokuun budjettiriihessä esitetään vielä tämän 75 miljoonan euron leikkauksen ohella uutta 150 miljoonan euron leikkausta kuntien valtionosuuksiin, ilman että kuntien lakisääteisiä tehtäviä vähennetään samalla. Ja ilman että valtionosuusjärjestelmä saatettaisiin oikeudenmukaiseen tilaan kuntien välillä. Näillä ratkaisuilla niiden kuntien joukko, mitkä maksavat valtiolle käytännössä siitä, että saavat tuottaa valtion kunnille määräämiä tehtäviä, kasvaa.

Tällä hetkellä kuntien valtionosuusjärjestelmä ei ole kenenkään hallinnassa ja VM esityksillään sitä koko ajan epäoikeudenmukaisemmaksi ja toimimattommaksi pienin askelin muuttaa. Ja tällä tavoin leikkaa opetuksesta ja varhaiskasvatuksesta resursseja - leikkaa lapsista ja tulevaisuudesta.

Lamminniemi Terhi
Hankasalmen kunta